

Бања Лука, 28. новембар 2018.

САОПШТЕЊЕ ЗА ЈАВНОСТ СА 237. СЈЕДНИЦЕ УСТАВНОГ СУДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

У Бањој Луци је данас, 28. новембра 2018. године, одржана Двије стотине и тридесет и седма сједница Уставног суда Републике Српске (у даљњем тексту: Уставни суд) на којој је одлучивано, у складу са Уставом и законом утврђеним надлежностима овога Суда, о сагласности закона, других прописа и општих аката са Уставом, односно о сагласности прописа и општих аката са законима Републике Српске.

Између осталих одлука које је Уставни суд донио на данашњој сједници, искључиво ради илустрације, издвојићемо одлуке број У-70/17, У-94/17 и У-98/17. Првонаведеном одлуком утврђено је да члан 11. став 1. Уредбе о борачком додатку није у сагласности са Уставом Републике Српске и Законом о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца. Оспореном одредбом одређено је да се борцима који су услове за остваривање права на мјесечни борачки додаток испунили после 24. маја 2012. године право на исти додаток признаје почев од 1. јануара наредне године у односу на годину у којој су услови испуњени. Међутим, како је законском одредбом прописано да права на мјесечна примања припадају од првог наредног мјесеца по подношењу захтјева, то је, по оцјени Уставног суда, прописивањем као оспореном одредбом Уредбе доносилац Уредбе изашао из законских оквира и прекорачио своја уставна и законска овлашћења чиме је дошло до повреде начела подјеле власти из члана 69. Устава. Влада, наиме, није овлашћена да подзаконским актом коригује услове и начин коришћења права на борачки додаток, те је другачијим нормирањем ових питања у односу на Закон прекорачила своју Уставом утврђену надлежност.

Одлуком број У-94/17 Уставни суд је утврдио да члан 20. тачка 1, члан 33. став 1. и члан 38. став 2. Закона о нотарима није у сагласности са Уставом Републике Српске. Уставни суд је оцијенио да одредба наведеног Закона, према којој за нотар може бити именовано само лице које је држављанин Републике Српске, доводи до повреде уставних гаранција о праву на рад и слободу рада, те да је свакоме под једнаким условима доступно радно мјесто и функција. Оваква одредба, према оцјени Уставног суда, нарушава поменуте гаранције у односу на лица која немају држављанство Републике Српске, а која има позитивну обавезу да свим лицима под својом јурисдикцијом, без обзира на лична својства и статус, осигура једнако и несметано уживање права и слобода које гарантује Устав. Такође, Уставни суд је огласио неуставном и одредбу истог Закона којим је прописан начин утврђивања потребе за нотарским помоћницима. Уставни суд је код овакве оцјене имао у виду да се у правном систему Републике Српске у јавним органима систематизација радних мјеста и број потребних извршилаца утврђује подзаконским, углавном интерним актима, зависно од структуре конкретног

органа и обима послова. За разлику од тога, нотарској служби, као јавној служби, законом је наметнут критеријум за запошљавање нотарских помоћника, при чему се није водило рачуна о чињеници да се ради о служби која се финансира искључиво приватним средствима. Таквим нормирањем, сматра Уставни суд, дошло је до повреде гаранција из члана 50. Устава према којем се економско и социјално уређење заснива на равноправности свих облика својине и слободном привређивању. Повреду исте уставне гаранције Уставни суд је, из истих разлога, утврдио и у односу на законску норму којом је прописано да плата нотарског помоћника не може бити нижа од плате вишег стручног сарадника запосленог у органима државне управе.

Поред наведених одлука, Уставни суд је донио и одлуку број У-98/17 којом је утврђено да члан 14. Посебног колективног уговора за запослене у области здравства у дијелу који гласи „и рад ноћу“ није у сагласности са Уставом Републике Српске и Законом о раду. Оспореном одредбом прописано је да жену за вријеме трудноће и мајке дјетета до три године живота послодавац меже распоредити на рад у друго мјесто рада и на рад ноћу само уз њен пристанак. Уставни суд је оцијенио да је оспореном одредбом дошло до повреде члана 73. Закона о раду, којим је трудницама, почев од шестог мјесеца трудноће и мајкама са дјететом до двије године живота забрањен рад ноћу, чиме је уједно повријеђено уставно начело законитости из члана 108. став 2. Устава Републике Српске.

Уставни суд је, поред наведених, такође донио одлуке и у предметима број У-78/17, У-102/17, У-105/17, У-110/17 и У-111/17 којима је одбио приједлоге, односно није прихватио иницијативе за оцјену уставности закона, као и оцјену уставности и законитости појединих подзаконских нормативних аката или је обуставио даље вођење поступака.

Саопштење преузето са сајта Уставног суда Републике Српске <http://www.ustavnisud.org>.